

שאלות ותשובות לסיכום ולחזרה

פרק חמישי; דף נח

קו. א. מתי שעת הקרבת תמיד של בין הערבים, בחול ובשבת?

ב. מתי שעת הקרבת תמיד של בין הערבים בערבי פסחים?

א. תמיד של בין הערבים נשחט בשמונה ומחצה וקרב (= גמר הקרבתו. רש"י) בתשעה ומחצה – בחול.
רבי יהושע בן לוי אמר שדין תורה הוא לישחט בשעה זו (ר"ח. אלא שהוא למצוה ולא לעכב. חזו"א) שנאמר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים – חלקו לבין שני ערבים, שעתים ומחצה לכאן ושעתים ומחצה לכאן.
ורבא דחה זאת ואמר שמהתורה מצוותו משינטו צללי ערב אלא תקנו חכמים לאחרו לשמונה ומחצה כי יש להקריב נדרים ונדבות קודם התמיד (ולא אחרוהו יותר שלא רצו לעשותו בצמצום זמן, סמוך לחשכה. תוס').

בשבת, לדברי רבה בר עולא נחלקו תנאים בדבר; לרבי ישמעאל, כסידורו בחול כך סידורו בשבת, שאף על פי שאין נדרים ונדבות בשבת, גזרו אטו ימות החול. ולרבי עקיבא נעשה שעה אחת קודם, בשבע ומחצה עד שמונה ומחצה, לפי שאין נו"נ קרבים. אבל לא מוקדם יותר – כי סובר מוספים קודמים לבויכים, וכיון שזמן המוספים בשעה ששית (ביום השבת), בזיכי הלבונה נקטרים בשביעית, ולכך הפסח נשחט בשבע ומחצה.

א. לדברי אביי ורבא לא מצינו מחלוקת תנאים. וכן משמע מסתימת דברי הרמב"ם שלהלכה אין

חילוק בין חול לשבת, נשחט בשמונה ומחצה וקרב בתשעה ומחצה (וכ"כ בלקוטי הלכות).

ב. פעמים היו מאחרים את התמיד עד הערב שמש (עפ"י תוס' חגיגה כא; שו"ת מהרי"ק קעג). וכן ברגלים שהיה עם רב במקדש והיו מביאים נדרים ונדבות, אפשר שאיחרו את התמיד עד סמוך ללילה ממש (עפ"י משיב צדק לר"צ הכהן ס).

ויש אומרים ששחיטת התמיד אינה אלא בעוד החמה זורחת, שזהו 'בין הערבים', אבל בשקיעת החמה, והוא שעה ורבע קודם הלילה – אינו זמן שחיטה (עפ"י רמב"ן שמות יב, ו' [וע' גם רש"י צג: ד"ה חמשה עשר]. וחכמים הסוברים שזמן תפילת מנחה עד הלילה, נוקטים שדוקא השחיטה אינה נעשית אלא כשהחמה זורחת אבל זריקת הדם ושאר עבודות כשרות עד הלילה, ותקנו כנגד זמן הזריקה. שאג"א יז).
וכתב הנצי"ב (משיב דבר ח"ה ו) שנראה שהקרבת התמיד כשרה עד צאת הכוכבים לא רק עד תחילת השקיעה כפי שמצדד השאגת-אריה.

ב. ערב פסח שחל באחד מימות השבוע, תמיד נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה. הקדימוהו שעה אחת משאר ימים כדי שתהא שהות לפסח הקרב לאחר התמיד.

חל ערב פסח להיות בערב שבת, הואיל וצריכים לצלות הפסחים קודם השבת, התמיד נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה, והפסח אחריו.

מדין תורה אפשר לשחוט בתחילת שעה שביעית, שאז כבר מתחילים לנטות הצללים, אלא משום שקשה לכיין הצריכו להמתין חצי שעה (עפ"י תוס' נדה סג: בשם רשב"ם; רש"י להלן צג: ולעיל